

Lovforslag nr. L 40. Fremsat den 14. december 2001 af Villy Søvndal (SF), Anne Baastrup (SF) og Aage Frandsen (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel

(Ophævelse af varighedsbegrænsning)

§ 1

I lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, jf. lovbekendtgørelse nr. 147 af 2. marts 2001, foretages følgende ændringer:

1. § 22 ophæves

2. § 24, stk. 3, 3. pkt., affattes således:

»Når der er udbetalt dagpenge eller løn under sygdom for mere end 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder, skal nødvendige afklaren-

de aktiviteter forud for revalideringen være iværksat inden 6 måneder.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2002.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Forslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 30, folketingsåret 2001-02, 1. samling, se Folketingstidende 2001-02, 1. samling, tillæg A side 779 og 782.

Det foreslås at udvide adgangen til at udbetale sygedagpenge ud over den normale varighedsgrænse på 52 uger, således at adgangen hertil gøres tidsubegrænset.

Spørgsmålet om sygedagpengeforlængelse er en sag, som SF har været optaget af, siden den borgerlige regering i 1982 indførte varighedsbegrænsningen på sygedagpenge. Efter SF's opfattelse er der nemlig tale om et af de største huller i dansk socialpolitik, nemlig den situation, hvor mennesker på grund af forhold, de ikke selv er herre over, bliver stillet i en situation, hvor de mister deres indkomst. Langvarigt syge rammes dobbelt hårdt, idet de – ud over sygdommen – også mister deres indkomst, hvorefter de er henvist til hjælp efter lov om aktiv socialpolitik. Kontanthjælpen til de langvarigt syge beregnes efter en bistandssats, hvilket betyder, at har den pågældende en ægtefælle med en normal indkomst, så udbetales der ingen kontanthjælp. Mange familier har således oplevet, at de oven i sygdommen bliver ramt af, at familieindkomsten måske bliver reduceret med 40 pct., hvorefter familien skal til at sælge boligen, og tæller familien skolesøgende børn, skal børnene måske skifte skole osv. Det er en ganske uholdbar situation, man sætter disse familier i.

Man bør samtidig holde sig for øje, at havde der været tale om en revalideringssituation, er der ikke fastsat nogen tidsbegrænsning for, hvor længe dagpengeperioden kan forlænges, indtil den egentlige revalidering kan iværksættes. Det er i loven alene fastsat, at nødvendige afklarende aktiviteter forud for revalideringen skal være iværksat senest 6 måneder efter forlængelsen, men dagpengeudbetalingen kan ikke standses.

På denne baggrund foreslås det, med virkning fra 1. januar 2002, at ophæve varighedsbegrænsningen og dermed gøre dagpengeperioden tidsubegrænset.

Efter at den daværende borgerlige regering i 1982 indførte en generel varighedsbegrænsning for udbetaling af dagpenge, ophører udbetaling af dagpenge som hovedregel, når der er udbetalt dagpenge eller løn under sygdom i mere end 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder, jf. lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel § 22, stk. 1. Der er dog i visse tilfælde mulighed for at forlænge dagpengeperioden, når denne er udløbet på grund af den generelle varighedsbegrænsning, jf. lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel § 22, stk. 1, nr. 1-6.

Ved lov nr. 1305 af 20. december 2000 (L 55 fra folketingsåret 2000-01) indføjedes en ny forlængelsesmulighed for dagpengeudbetalingen på op til 2 gange 13 uger i tilfælde, hvor det anses for nødvendigt at gennemføre arbejdsprøvning eller andre afklarende foranstaltninger med henblik på at klarlægge pågældendes arbejdsevne, jf. lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel § 22, stk. 1, nr. 2. Der henvises herom til Folketingstidende 2000-01, forhandlingerne side 734, 2139 og 2264, tillæg A side 1512 og tillæg B side 193. Lovændringen trådte i kraft den 1. januar 2001.

Lovændringen blev gennemført som led i udmøntningen af aftalen mellem regeringen, SF og Enhedslisten om bl.a. forbedringer af personlige tillæg, varme-tillæg m.v. for pensionister med små indkomster ved siden af pensionen og nedsættelse af bidraget til arbejdsløshedsforsikringen.

Indtil lovændringen blev gennemført, kunne sygedagpenge efter lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel § 22, stk. 1, nr. 1, alene forlænges ud over den almindelige varighedsbegrænsning (på 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder) i tilfælde, hvor det ansås for overvejende sandsynligt, at revalidering ville blive iværksat. Det var imidlertid efter Den Sociale Ankestyrelses langvarige praksis kun muligt for kommunen at anvende denne forlængelsesbestemmelse, hvis der var udsigt til, at revalideringen kunne medføre mulighed for arbejdsplacering og tilbagevenden til

F. t. l. vedr. dagpenge ved sygdom eller fødsel

arbejdsmarkedet på normale vilkår. Forlængelsesbestemmelsen kunne således ikke anvendes over for personer, for hvem der ikke var sket en tilstrækkelig afklaring af arbejdsevnen, og hvor det derfor var nødvendigt at iværksætte en indsats i form af arbejdsprøvning, aktivering eller lignende med henblik på at vurdere, om der f.eks. skulle rejses sag om førtidspension eller ske visitering til fleksjob eller anden afklarende foranstaltning. Dette gav problemer i tilfælde, hvor kommunen ikke som led i sin dagpengeopfølgning gennemførte eller havde mulighed for at iværksætte de nødvendige afklarende aktiveringstilbud, inden varighedsgrænsen blev nået. På denne baggrund indførtes forlængelsesmuligheden i lovens § 22, stk. 1, nr. 2, således at kommunen skal fortsætte udbetalingen af sygedagpenge ud over varighedsgrænsen til personer, hvor det anses for nødvendigt at gennemføre arbejdsprøvning, aktivering eller lignende for at skabe klarhed over, om der skal rejses sag om førtidspension eller ske visitering til fleksjob eller anden afklarende foranstaltning. Sygedagpengene forlænges herefter med 13 uger og med yderligere 13 uger, hvis der ikke er skabt tilstrækkelig afklaring af personens arbejdsevne inden for de første 13 uger.

2. Lovforslagets indhold

Formålet med lovændringen er at gøre dagpengeudbetalingsperioden tidsubegrænset. Selv med den pr. 1. januar 2001 gældende forlængelsesmulighed på op til 2 gange 13 uger har en række personer måttet overgå til kontanthjælpssystemet, fordi der ikke i løbet af sygedagpengeperioden er gennemført denne afklaring.

Den med virkning fra 1. januar 2001 gennemførte lovændring om at forlænge dagpengeperioden i 13 uger og om fornødent med yderligere 13 uger tog udgangspunkt i, at det inden for denne tidsperiode ville være muligt for kommunen at gennemføre den nødvendige arbejdsprøvning m.v., således at beslutningsgrundlaget for det videre forløb i sagen er afklaret.

Hvis der derimod ikke inden for de 2 gange 13 uger er sket en afklaring af sagen og betingelserne for fortsat udbetaling af dagpenge ikke er opfyldt, er den sikrede henvist til at søge hjælp efter reglerne om kontanthjælp i lov om aktiv socialpolitik. De gældende regler tager således ikke fornødent hensyn til den situation, hvor der ved udløbet af de 52 uger samt 2 gange 13 uger ikke er sket en sådan afklaring af den sygemeldtes arbejdsevne, at kommunen kan beslutte, hvilke aktive tilbud der kan iværksættes.

I bemærkningerne til lovforslag nr. L 55 er det nævnt, at regeringen vil følge lovændringen tæt for at

sikre, at forlængelsesmuligheden virker efter hensigten:

I aftalen om finansloven for 2001 mellem regeringen, SF og Enhedslisten er der desuden enighed om, at der i oktober 2001 gøres status over dels udviklingen i antallet af sygedagpengesager, der afsluttes for så vidt angår varighedsbegrænsningen, dels erfaringerne med den nye mulighed for at forlænge sygedagpengeperioden med op til 2 gange 13 uger.

Socialministeren har i Socialudvalgets betænkning af 30. november 2000 over lovforslag nr. L 55 i lyset heraf fremhævet, at Socialministeriet som led i aftalen om finansloven for 2001 vil gennemføre to undersøgelser om sygedagpengesageres varighed, dels en undersøgelse af de sager, der forlænges ud over 52 uger, samt en analyse af omfanget af de interne og eksterne ventetider i forhold til tidlig og aktiv opfølgning og dels en undersøgelse vedrørende kommunernes anvendelse af den indførte forlængelsesmulighed.

SF finder derfor, at man allerede nu på det foreliggende grundlag – uanset at regeringens undersøgelse af effekten af 2000-lovændringen endnu ikke foreligger – bør tage skridtet fuldt ud over for denne persongruppe.

Hvis lovforslaget vedtages i den foreliggende form, indebærer lovændringen, at der ikke er fastsat nogen tidsbegrænsning for, hvor længe dagpengeperioden kan forlænges. Det er i den foreslåede ændring til § 24, stk. 3, fastsat, at nødvendige afklarende foranstaltninger med henblik på at klarlægge den sikredes arbejdsevne skal være iværksat senest 6 måneder efter forlængelsen.

Den foreslåede adgang til tidsubegrænset at forlænge dagpengeudbetalingsperioden vil give kommunerne en betydelig tilskyndelse til at iværksætte den fornødne afklarende indsats, mens personen modtager sygedagpenge, idet udgifter til dagpenge efter den 52. uge fuldt ud finansieres af kommunerne.

Det skal bemærkes, at forslaget indgår i SF's finanslovsudspil for 2002.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Efter de gældende regler i lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel kan der udbetales dagpenge i 1 år. Kommunerne kan fortsætte udbetalingen af sygedagpenge ud over varighedsgrænsen, hvis:

- 1) det anses for overvejende sandsynligt, at revalidering vil blive iværksat,

- 2) det anses for nødvendigt at gennemføre arbejdsprøvning eller andre afklarende foranstaltninger med henblik på at klarlægge den sikredes arbejdsevne, således at dagpengeperioden forlænges i op til 2 gange 13 uger,
- 3) den sikrede er under eller venter på lægebehandling, som må antages inden for en kortere tid at kunne genskabe arbejdsdygtigheden,
- 4) der er rejst sag om ret til erstatning efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade eller
- 5) der er påbegyndt en sag om førtidspension eller
- 6) særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor.

Det foreslås at ophæve varighedsbegrænsningen, således at der ikke fastsættes nogen tidsgrænse for, hvor længe dagpengeperioden kan forlænges, indtil klarlæggelsen af den pågældendes arbejdsevne foreligger.

Til nr. 2

Det foreslås, at bestemmelsen om, at de nødvendige afklarende aktiviteter forud for revalidering skal være iværksat senest 6 måneder efter, at der er udbetalt dagpenge i 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder.

Hvis lovforslaget vedtages i den foreliggende form, er der herefter ikke fastsat nogen tidsbegrænsning for, hvor lang dagpengeperioden kan være, indtil klarlæggelsen af den sikredes arbejdsevne foreligger, men de nødvendige afklarende foranstaltninger forud herfor skal være iværksat senest 6 måneder efter, at der er udbetalt dagpenge i 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2002.

Til § 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Skriftlig fremsættelse

Villy Søvnal (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Ophævelse af varighedsbegrænsning).

(Lovforslag nr. L 40).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 22. Udbetalingen af dagpenge ophører, når der er udbetalt dagpenge eller løn under sygdom for mere end 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder, medmindre

- 1) det anses for overvejende sandsynligt, at revalidering vil blive iværksat,
- 2) det anses for nødvendigt at gennemføre arbejdsprøvning eller andre afklarende foranstaltninger med henblik på at klarlægge den sikredes arbejdssevne, således at dagpengeperioden forlænges i op til 2 gange 13 uger,
- 3) den sikrede er under eller venter på lægebehandling, som må antages inden for en kortere tid at kunne genskabe arbejdsdygtigheden,
- 4) der er rejst sag om ret til erstatning efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade eller
- 5) der er påbegyndt en sag om førtidspension eller
- 6) særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler om forlængelse af dagpengeperioden.

Stk. 3. Ved beregningen af dagpengeperioder efter stk. 1 medregnes ikke de dage, for hvilke der er udbetalt dagpenge eller løn

- 1) fra arbejdsgiveren eller kommunen i de første 2 uger af fraværperioden ved sygdom eller
- 2) i anledning af graviditet, barsel eller adoption efter kapitel 7.

Stk. 4. Hvis dagpengeretten er opbrugt under en sammenhængende sygeperiode på 52 uger, er det en betingelse for fornyet udbetaling, at den sikrede godtgør arbejdsdygtighed i mindst 13 uger efter dagpengerettens ophør.

Lovforslaget

1. § 22 ophæves

§ 24. Kommunen skal med henblik på at bevare den sikredes tilknytning til arbejdsmarkedet senest efter 8 uger og derefter mindst hver 8. uge tage dennes forhold op til vurdering med henblik på, om der er behov for behandling, optræning, revalidering eller andre former for bistand til den pågældende eller dennes familie. Dette skal ske i samarbejde med dagpengemodtageren, læger, hospitals- og revalideringsinstitutioner, virksomheder og de faglige organisationer samt arbejdsformidlingen.

Stk. 2. Kommunen skal før den første kontakt til den sikrede tage stilling til, om karakteren af den sikredes sygdom eller den sikredes sygdomsfrekvens kræver, at den sikrede indkaldes til en personlig samtale. Samtidig skal der tages stilling til, i hvilket omfang der skal ske inddragelse af læger, hospitals- og revalideringsinstitutioner, virksomheder og de faglige organisationer samt arbejdsformidlingen.

Stk. 3. Kommunen skal ved den første opfølgning tage stilling til udarbejdelsen af en opfølgningsplan. Planen skal i alle tilfælde senest udarbejdes, når dagpengemodtageren har været sygemeldt i 6 måneder inden for de sidste 12 måneder. Har kommunen forlænget dagpengeperioden efter § 22, stk. 1, nr. 1, skal nødvendige afklarende aktiviteter forud for revalideringen være iværksat senest 6 måneder efter forlængelsen.

Stk. 4. Kan den sikrede ikke blive erhvervsaktiv igen, skal kommunen, når betingelserne herfor er opfyldt, rejse sag om en social pension.

Stk. 5. Socialministeren kan fastsætte nærmere regler om opfølgningen af langvarige dagpengetilfælde.

2. § 24, stk. 3, 3. pkt., affattes således:

»Når der er udbetalt dagpenge eller løn under sygdom for mere end 52 uger i de 18 forudgående kalendermåneder, skal nødvendige afklarende aktiviteter forud for revalideringen være iværksat inden 6 måneder.«